

INFORMAȚII PRIVIND ISTORIA ORAȘELOR

Nr. 159

Sibiu, octombrie-decembrie 2012

*Commission for the History of Towns in Romania
wishes you*

Merry Christmas and a Happy New Year!

**Comisia de Istorie a Orașelor din România
vă urează**

Crăciun fericit și La Mulți Ani!

*Kommission für Städtegeschichte Rumäniens
wünscht Ihnen*

Frohe Weihnachten und ein Gutes Neues Jahr!

Paul Niedermaier, *Habitatul medieval în Transilvania*

Editura Academiei Române, București, 2012, 380 p.

Lucrarea recent apărută sub semnătura lui Paul Niedermaier este o abordare interdisciplinară a habitatului medieval din Transilvania și constituie volumul XI din seria „Contribuții privind istoria orașelor” a Comisiei de Istorie a Orașelor din România. Autorul expune în limba română o serie de idei tratate în lucrările sale apărute în limba germană, dar vine cu completări, revizuirii și cu capitole noi.

Volumul are o structură complexă, formată din nouă capitole, cu subcapitolele aferente, listă bibliografică, anexe și un util rezumat în limba engleză. Pentru început, autorul prezintă caracteristicile geografice ale teritoriului transilvan și continuă cu structurarea habitatului, analizând contextul politic de la cumpăna mileniilor I și II, oprindu-se la prisăci, colonizări, structuri eclesiastice și politico-administrative.

Urmărirea evoluției demografice din Transilvania este integrată în aceea a Europei și începe din mileniul I, accentuează asupra impactului Morții Negre și subliniază fluctuațiile din perioada Principatului. Un alt fenomen cercetat de autor a fost criza agrară medievală, văzută în legătură cu activitatea din construcții, dar influențând și economia orașelor. Rețeaua de așezări constituie subiectul altui grupaj tematic. Analiza evoluției și a factorilor care au influențat-o merge din mileniul I până în secolul al XVIII-lea. Unui studiu amănunțit îi sunt supuse centrele zonale, târgurile și orașele, insistându-se asupra apariției și dezvoltării lor. În acest context, populația urbană este prezentată pe categorii de centre urbane: orașe episcopale, așezări dezvoltate lângă ocne de sare și mine, centre comerciale și meșteșugărești, târgurile mai importante. O atenție aparte este acordată raporturilor de mărime dintre diferitele categorii de așezări și evoluției generale a populației urbane. Căile de comunicație cu rolul lor în dezvoltarea și dispunerea centrelor urbane au fost de asemenea avute în vedere de autor. Un grupaj amplu este consacrat transformărilor survenite de-a lungul Evului Mediu în peisajul natural. Sunt tratate astfel pădurile, ogoarele și pajiștile, cu evoluțiile lor, caracteristicile situației din Transilvania în contextual general european, utilizându-se numeroase date și comparații.

Întreaga lucrare are 144 de figuri (hărți, planuri, schițe, grafice, fotografii), la care se adaugă zeci de tabele și statistici.

Autorul a sintetizat rezultatele cercetărilor întreprinse timp de patru decenii, le-a completat și sistematizat. Volumul îi interesează atât pe cercetătorii preocupați de istoria orașelor, dar și pe cei preocupați demografie, geografie, antropologie ș.a.m.d.

Vasile Ciobanu

Alt-Schaessburg, vol. 5, 2012, 163 p.

Volumul din acest an al anuarului Muzeului de Istorie a Sighișoarei are un conținut bogat și divers. Pe lângă unele studii de istorie generală, meritorii, semnate de Adrian Șovrea, Vasile Mărculeț și Niculina Ciotloș, majoritatea lucrărilor privesc în mod direct istoria Sighișoarei. Astfel, Liviu Cîmpeanu demonstrează că între anii 1431 și 1436 Vlad Dracul nu a stat permanent la Sighișoara, iar Nicolae Teșculă prezintă meșteșugurile din oraș la mijlocul secolului al XIX-lea. Referindu-se la trecutul românilor sighișoreni, Gheorghe Gavrilă se oprește asupra câtorva aspecte ale învățământului lor în secolul al XIX-lea (până la 1918), în timp ce Gheorghe Drăgan abordează câteva aspecte din activitatea protopopiatului ortodox Sighișoara în anii interbelici. O comunicare bazată pe documente de arhivă, care se înscrie într-o serie de asemenea abordări din ultimul timp, este aceea semnată de Mihai P. Adonis, consacrată analizei prostituției din oraș în anii dintre cele

două războaie mondiale. Alte două articole tratează perioada comunistă din istoria Sighișoarei: Florina Ștefan scrie despre transformările produse în Muzeu în primii ani (1950-1952) ai comunismului, iar Dan Vasile Teșculă schițează imaginea Sighișoarei din anii regimului comunist, așa cum reiese din ziarele regionale „Drum nou” din Brașov și „Steagul Roșu” din Târgu Mureș.

La rubrica de patrimoniu sunt câteva miniaturi istorice care pot capta atenția celor interesați de trecutul orașului. Astfel, Sorina Parchirie prezintă restaurarea unui car miniatural Wietenberg, Ion Eugen Sârbu, domeniul nobiliar și castelul Bethlen de la Boiu, Ioan F. Pascu, monumentul Skariatin din Sighișoara, ridicat în memoria generalului rus cu același nume, ucis în bătălia de la Albești din 1849, iar Adriana Antihi se ocupă de obiceiul străjerilor (șpalerii) din cartierul Cornești.

Ultima rubrică, *Miscellanea*, readuce în actualitate personalitatea jurnalistului și scriitorului N. D. Cocea, care s-a retras la Sighișoara în anii 1928-1945 (Lucia Țarălungă) și pe aceea a dirijorului sighișorean Laurian Herlea din deceniile IV-VI ale secolului trecut (Aurel Hârtoagă).

Prin conținutul său și acest nou număr al publicației contribuie la aprofundarea trecutului Sighișoarei.

Vasile Ciobanu

Voichița Bițu, Bogdan Andriescu,
Mitropoliții Ardealului: Andrei Șaguna: (1808-1873): biobibliografie
Ediția a II-a, revizuită și adăugită, Sibiu, Editura Andreiana: Armanis, 2012, 452 p.

Volumul realizat de Voichița Bițu și Bogdan Andriescu – buni cunoscători ai istoriei *Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român (Astra)* – acordă o atenție binemeritată primului președinte al acesteia, Mitropolitul Andreiu Baron de Șaguna. Dacă prima ediție a acestei cărți, elaborată în 2008, marca împlinirea a 200 de ani de la nașterea lui Andrei Șaguna și valorifica o parte a colecțiilor inedite ale Bibliotecii *Astra*, cea de-a doua ediție a fost oarecum impusă de numeroasele informații apărute în răstimpul 2008-2011, multe dintre ele generate de canonizarea mitropolitului Andrei Șaguna, la 29 octombrie 2011, sub numele *Sfântul Ierarh Andrei – Mitropolitul Transilvaniei* prăznuit, în calendarul creștin ortodox, la 30 noiembrie.

Pe lângă îmbogățirea și actualizarea bibliografiei referitoare la mitropolitul Andrei Șaguna, ediția din 2012 aduce în atenție rezultatul unei riguroase selecții în urma căreia au fost editate cele mai importante documente existente în *Colecțiile speciale* ale Bibliotecii *Astra* (fond Andrei Șaguna). De asemenea, extinderea cercetării asupra compartimentelor de *Carte curentă* și *Periodice* ale Bibliotecii *Astra*, a condus la definitivarea operei culturale, bisericești, educaționale și politice a Înaltului Ierarh, cât și la consemnarea cărților sau articolelor dedicate acesteia.

Structura logică și echilibrată a cărții (*Cuvânt înainte, Biografie, Lista abrevierilor, Colecții speciale – Manuscrise, Colecții speciale – Iconografie, Lucrări scrise/editate de Andrei Șaguna, Cărți, studii și articole dedicate vieții și activității cultural-bisericești a Mitropolitului Andrei Șaguna, Indice publicații seriale, Anexe*), face din prezentul volum un util instrument de lucru în domeniul cercetării științifice a vieții și activității uneia dintre cele mai fascinante personalități ale Bisericii Ortodoxe Române – *Sfântul Ierarh Andrei... „Voievodul Ardealului”*, cum l-a numit, atât de sugestiv, Mihai Eminescu.

Nu în ultimul rând, această carte este recomandată celor interesați de istoria orașului Sibiu în care s-a desfășurat întreaga activitate a lui Andrei Șaguna.

Andreea Buzaș

Historia Urbana, tom XX, 2012

Acest volum aniversar al revistei Comisiei de Istorie a Orașelor din România este unul bogat, cuprinzând articole grupate pe mai multe subteme, subsumate tematicii vieții cotidiene urbane.

Despre *Reședințe urbane și practici alimentare în secolele XVI–XVII* publică domnii Cristian Nicolae Apetrei și Bogdan Andriescu.

Viața cotidiană urbană în surse literare și imagistice este discutată în articole semnate Anda-Lucia Spânu, Constantin Ardeleanu, Adriana Cuprea și Alexandru Istrate.

Nu sunt uitate nici *Cultura și divertismentul în mediul urban* (Dan Dumitru Iacob, Vasile Ciobanu și Dragoș Măndescu) și nici *Aspectele demografice, economice și financiare în mediul urban* (Marius Păduraru, Codrin Murariu, Nadia Manea).

Relația dintre *Viața cotidiană și urbanism* este tratată în articolele elaborate de Doina Mira Dascălu și Michael Wieczorek, iar *Viața cotidiană la periferia urbană* în studiile semnate de Monica Mureșan, Ion Zainea și Gabriel Moisa.

Așa cum ne-a obișnuit, revista are o consistentă rubrică de *Recenzii, note bibliografice* și o alta, dedicată *Vieții științifice*.

Menționăm că revista a fost evaluată de către CNCS la categoria B.

Anda-Lucia Spânu

Romanian Academy

Commission for the History of Towns in Romania

INFORMATION ABOUT URBAN HISTORY

Summary

The present edition of the Newsletter presents publications devoted to those interested in the history of towns: Paul Niedermaier, *Habitatul medieval în Transilvania*, [Medieval living space in Transylvania], Editura Academiei Române, București, 2012; Alt-Schaessburg [Old-Schaessburg/Sighișoara], vol. 5, 2012; Voichița Bițu, Bogdan Andriescu, *Mitropoliții Ardealului: Andrei Șaguna (1808-1873): biobibliografie* [The Metropolitans of Transylvania: Andrei Șaguna: (1808-1873): Bibliography], second edition, revised and augmented, Editura Andreiana: Armanis, Sibiu, 2012 and "Historia Urbana", tomus XX, 2012.

Rumänische Akademie

Kommission für Städtegeschichte Rumäniens

STÄDTEGESCHICHTLICHE INFORMATIONEN

Resümee

In der vorliegenden Ausgabe des Informationsblattes werden Veröffentlichungen besprochen, die Städtehistorikern oder solchen, die an diesem Fachgebiet Interesse haben, gewidmet sind: Paul Niedermaier, *Habitatul medieval în Transilvania* [Transsilvanischer Lebensraum im Mittelalter], Editura Academiei Române, București, 2012; Alt-Schässburg, Bd. 5, 2012; Voichița Bițu, Bogdan Andriescu, *Mitropoliții Ardealului: Andrei Șaguna (1808-1873): biobibliografie* [Die Metropoliten Siebenbürgens. Andrei Șaguna: (1808-1873): Biobibliographie], zweite überarbeitete und erweiterte Ausgabe, Editura Andreiana: Armanis, Sibiu, 2012 und „Historia Urbana“, XX Bd., 2012.

Comisia de Istorie a Orașelor din România, Bulevardul Victoriei 40, RO – 550024 Sibiu
tel: 0040 269 212604, fax: 0040 269 216605, www.icsusib.ro; spanu@icsusib.ro
ISSN 1224-2853

Redactor: Anda-Lucia Spânu